

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIII. Aliæ divini Raptus species enumerantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Aliæ divini Raptus species enumera-
tantur.

S I conditionem & naturam raptus spectemus, non incongrue raptus dividiri poterit in raptum in somnis, vel in vigilia contingens; in somni raptum quidem anima etiam ad divina rapi, & elevar in somni propriè dicitur, quia cum de natura raptus sit in somni intellectum prætermisso conaturali cognoscendi modo, mediante imaginatione & sensu, ad objectum propositum percipiendum elevari, & in somnis cum ab hoc operando modo sibi conaturali vi superioris naturæ elevar ad divina intelligentia, consequens est etiam hominem dormientem rapi, & elevari. Et iuxta hunc sententiam omnes Prophætæ, qui in somnis divinas visiones habuerunt, eas in raptu accepisse jure dicuntur.

Alius est raptus in vigilia contingens, cum divinus Spiritus mentem hominis elevat, attentionem reddens ad ea, quæ vult revelare. Si autem DEUS animam rapiat ad visionem sive revelationem imaginariam, abstrahit eam, & separat ab ulla sensuum externorum; si vero raptus sit intellectus, cum mens nostra divino illustrata spiritu, ad visionem, sive revelationem intellectualem sublimatur, tunc abstractio sit non solum ab ulla externorum sensuum, sed etiam ipsiusphantasia.

Quando vero mens assumitur ad divina essentia visionem, abstractio sit a sensibus, phantasia, & formis intelligibilibus, quia essentia divina per se ipsam videtur. Hæc omnia sequentibus verbis tradit Augustinus lib. 12. super Genes. ad litter. cap. 26. his verbis: *Cum rapiatur anima mea visa, que spiritu cernuntur, similia corporalibus, ita ut omnino à sensibus corporis avertatur amplius, quam in somno solet, sed minus, quam in morte: Iam divina admonitionis est, & adiutorij, ut se non corpora, sed visa corporum similia spiritu alter noverit cernere, sicutque in somnis videtur, etiam antequam evigilaret, sciat. Ibi si etiam videntur futura, ita ut omnino futura nesciantur, quorum imagines presentes videntur, sive ipsa hominis mente divinitatis adiutoria, sive aliquo, inter ipsa visa quid significant, exponente, sicut in Apocalypsi loamus exponebatur, magna revelationis etiam si forte ignoret ille, cui haec demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an adhuc sit in corpore; sed solum à sensibus corporis alienato ista videat; potest enim sic raptus id ignorare si ei & hoc non offendatur. Porro autem si quemadmodum raptus est à sensibus corporis, ut esset in istis similitudinibus corporum, que spiritu videntur: ita & ab ipsis rapiatur, ut in illam quasi regionem intellectualium, vel intelligibilium subelevator. Ibi sine illa corporis similitudine perspicua veritas cernitur, nullis opinionum falsarum nebulis obfuscatur. Ibi virtutes animæ non sunt operosa, ac laboriosa. Et infra: Ibi enim beata vita in fonte suo bibitur. Et icerum infra: Ibi videntur claritas Domini non per visionem significantem, sive spiritualem, sicut videt Esaias, vel Iohannes in Apocalypsi, sed per speciem, non per enigmata, quantum ea capere mens humana potest, secundum assumentis DEI gratiam. Ut os ad aliquid erit, quem dignum tali DEVS colloquio fecerit, non os corporis, sed mentis.*

Ex his D. Augustini verbis colligit D. Thomas de veritate quest. 13. art. 2. ad 9. duplum esse raptum: unum, quo mens raptur a sensibus ad imaginariam visionem, sicut accidit Petro, Act. 10. & Jo-

Quartum genus contemplationis est, quod in ratione, & secundum rationem formatur, quando semper omnis imaginacionis officio solum illis animis intendit, que imaginatio non novit, sed potius que mens ex ratione colligit, ut cum per invisibilis nostra, que per experientiam novimus, vel per intelligentiam comprehendimus ex eorum consideratione in celestium bonorum contemplationem affurgimus. Haec contemplatio ideo in ratione consistit, quia sensus sensibilibus, solis intelligibilibus intendit.

Quintum contemplationis genus est, quod est supra rationem, non tamen præter rationem: ut cum mens ex divina revelatione cognoscit, quod humana capacitas metas transcendit, ut sunt illa, que de divinitatis natura, & simplici DEI essentia credimus, quæ quamvis sint supra rationem, non tamen sunt præter rationem, quia ratio facile ei acquiescit. Sextum genus est, cum mens elevatur ad videnda ea, quæ sunt supra rationem, & videntur esse contra rationem, ut sunt mysterium SS. Trinitatis, & alia similia.

In omnibus igitur his contemplationum generibus, ut docet idem Richard. lib. 4. de contemplatione.

In his omnibus contemplationem mente excedere, neque ullum est contemplationis genus, quod non possit utroque modo mente (sic) etebria, & ebria contingere, & quamvis in quatuor primis quasi domesticum sit sine illa animi alienatione in contemplationem affurgere, in his tamen duobus novissimis, quasi familiare esse solet, ut ipsa mens humana si plam excedens in sensu alienationem transeat. Quam quidem doctrinam exemplo Moysi, & Bezeleel confirmat, dicentes:

Quod autem haec omnia contemplationum genera possint per ecclesiasticum cerni, mystico Moysi exemplo teneamus. Quod vero sine ullo mentis excessu possint in contemplationem adduci, ex typico illi Bezeleel opere habemus. Ut enim Moses arcum, & utrumque Cherubim ex divina revelatione videre potuisset, montem ascendit, nebulam subintravit. Ut autem Bezeleel mysticum illud opus operaretur, & intueretur, nec montem, nec nebulam quæsiisse, vel subire legitur.

Ei infra: *Moysi utique dictum est: Vide, ut omnia facias, sicut tibi in monte monstra sunt. Si ei in monte à Domino monstrata sunt omnia, ergo non solum Cherubim, sed etiam Arcam. Hoc est, quod superius iam dixi, quia ad quodlibet contemplationum genus pertinenter possunt, Domino revelante, per mentis excessum videri. Sed ex Bezeleel opere nihilominus potest perpendiculari, quia qualibet horum absque ullo mentis excessu possunt, & solent in contemplationem adduci,*

Ex quo obiter licet colligere in raptu sicut in contemplatione variis perfectionis reperi gradus, nam quo alius est cognitio, sive divinorum contemplatio, eo perfectior est raptus sive elevatio animæ ad divinita percipienda.

& Joannii Apoc. dyp. Alium, quo mens rapitur à senti & imaginatione simul ad intellectualem visionem. Et hoc idem duplicitus uno modo secundum quod in electus intelligit DEUM per aliquas in eligibiles immisiones, quod est proprietas Angelorum, & sic fuit ecclasis Adæ, ut dicitur Genes. 2. in Glossa, quod ecclasis recte intelligitur ad hoc immissa. ut mens Adæ particeps Angelicæ Curia, & in trans in Sanctuarium DEI novissima intelligeret. Altero modo secundum quod in electus videt DEUM per esentiam, & ad hoc fuit raptus Paulus.

Secundum igitur hanc D. Augustini, & D. Thomæ mentem tres gradus sive species raptuum distingui possunt. Alius per elevationem ad visio- nem imaginariam, & per abstractionem solum à sensibus exte nis. Alius per elevationem ad visionem intellectualem, quæ dupliciter contingere potest; vel per species intelligibiles in anima exi- stentes, vel per immisionem live infusionem in- telligibilium specierum à DEO factam, quæ omni- nino abstrahit à phantasmaribus, maximè illa, quæ si per immisionem intelligibilium specie- rum, cum eam Angelorum proptiam esse doceat D. Thoma. Tertius gradus est, cum mens ad di- vinæ essentiæ visionem raptur, in qua in mente non solùm à sensibus internis, & externis, verum etiam à speciebus intelligibiliibus omnimoda fit elevata, ut in visu angelorum, quod videtur, tunc videntur. Non modica enim turbationis causa videtur, hominem plane sibi præsen em, & sensibus plene fruentem, videre animam tibi lustroli & rapit, (quimmo nonnullorum quoque corpora sublata fuisse legimus) ut neficiat, quo abripatur, qui vel quomodo eam rapiat; quippe sub initium hujus momenti anxi raptus, non utique adeo certo constat, illum à DEO caufari. Sed etne illa nobis èius impediendi ratio ipsius raptus nulla si mo periret, ei resiliere & impediare velle. (quod infra è quadam, quæ id experta est novi) quasi DEUS ani- ma significare velle, ipsam hinc posse intelligere, cum ioties tamque sincero affectu scipsa in m- nus illius resignari, seque totam etiadeo integra voluntate obliterari, &c. Hec illa.

lectalis, in quo etiam duo gradus inveniuntur. Perfectior enim ille est, quando anima elevatur, ut divina per intelligibilium immisionem species rum percipit, quam cum per species in anima existentes ad similem visionem elevatur. Tertium lo com sibi vendicat raptus, quo anima ad imaginariam visionem sublevatur, in qua etiam non desunt aliis duo perfectionis gradus. Primus cum Prophetia non solum elevatur ad videndum, sed etiam ad judicandum de rebus vitis, mens et vel divinitatis adiuta, ut inquit Augustinus *ubi supra*, five aliquo inter ipsa vila quid significant exponeat, sic ut in Apocalyp. Joanni exponebatur, & tunc, inquit idem Augustinus, magna revelatione est. Quare raptus quo anima elevatur ad maiorem & nobilitem revelationem nobilior judicatur illo, quo mens ad visionem tantum imaginariam praeceps evicitur.

Prosequitur ead. Seraphica Mater eodem cap. 5, haec exponendo, & subiungit: *Hic, inquit, instantaneus spiritus nostri raptus talis conditionis esse solet, ut vere videatur anima à corpore exire, ex alia verò parte certum est animam à corpore non separari; falem anima, quæ aptum panier, eo tempore ignorat, an in corpore, an extra corpus sit, compos vero sibi facta, ei quæ adem videose in alia regione omnino dissimili ab ea, in qua habitarim, extinxi; ubi ei lux quemdam valde diffusilis ab ea, quâ nos fruimus, ostenditur, quam si toto vita spatio eam, aliquaque se vita sua industrâ formare velleret, esset impossibile, quia uno instanti, ac tanta simul et à DEO manifestantur, quo etiam multis annis ista imaginatione ea fabricare velleret, vix unam ex milie componeret. Hec visione non est in celo, quæ est in celo, sed imaginaria, quia anima oculis molto melius, quam nos corporeis ea*

Præterea nunc ecstasim illam divinam, qua anima non tam ad cognitionem, quam ad fru-
tum cum DEO unionem elevatur; neque enim hanc alia divinis rapibus comparare intendo,
cum hac ad lucem, sive cognitionem, illa ve-
ad amorem divinitatis futillearit. De cuius quidem
nobilitate, & excellenti ac de ejus gradibus, sive
speciebus inferius differemus. Existimo enim in
hac vita nullam visionem sive revelationem,
quantumcumque sublimem posse comparari cum
divina Unione, ad quam anima elevata pte mag-
nitudine amoris & iunctitudinis extra se conitur,
conspicit, & sine verborum scriptu edocetur de
mulcet: Volo dicere, quod cum illi aliqui Sancti o-
stantur, eos quasi cum ipsis esset conversata,
omnino agnoscit. Sepe etiam simul cum his, que
in visione imaginaria vider, visioni in elle-
gitat mirabilia cognoscit speciem Angelorum
multitudinem, DEUM ipsum comitantes, & de-
mum sine eo quod aliquid videat notitia admira-
bilis, quam ego vix possum exprimere ea que di-
ximus ei reprezentantur, & alia, que minime ex-
pliari possunt.

Redeamus nunc ad alias divini raptus species.
B. **Virgo TERESIA Theologa mystice exper-
tissima magistra , rapum divinum in alias das
species lib. vita sua cap. 20. & cap. 5. mansio 6. ca-
stelli anima pte divini: Aliud quoddam raptus,
inquit genus, quem ego spiritus volatum, &
elibrationem voco, qui nec unus & idem cum su-**

in sublimiore gradu ipsius raptus omnes poterit deperduntur, quia omnes uniti sunt ipsi Deo. Aista transformatio in Deum brevi datur tempore, & tunc potentiarum operationes non percipiuntur.

C A P V T XIV.

De alia nobilissima specie Raptus, qua Beatisimma Virgini contigit, dum in Passione Domini pre nimio dolore ecstasim passa est.

Dupliciter animam violenter, & contra suam naturam rapi dupliciter. Primo, quantum ad modum hominis concuralem, de quo superioris plura diximus. Secundo, Quantum ad terminum raptus, puta quando raptor ad paenam secundum illud Psalmi 49. Ne quando rapiat, & non sit qui eripiat. Et quamvis Angelicus Doctor non explicet quomodo, & qualiter fiat iste raptus, pro pleniori ius explicatione adveniendum est, afflictionem sive paenam ex triplici capite posse provenire. Primo, ex pena orta ex dolore, vel tristitia corporis. Secundo, ex passione tristitiae, vel melancholia. Tertio, ex amore, dolore, aut compassione spirituali. Ex hac igitur triplice causa raptus, etiam cum alienatione a sensibus, potest originem ducere.

Primo ex vehementi corporis dolore, tum raptus causari possunt, quando doloris vehementia hominem ita a sensibus abstractit, ut nullis sensibus percipiat, imo etiam omnes interiores potentias, imaginatio, intellectus, & voluntas omnino consopiantur, ut contingit in patientibus animi deliqui, aut paroxysmum, sive quando vero ex exercitiis sensus deperduntur manentibus integris interioribus animae operationibus, ut docet Augustinus lib. 12. super Genesim, exemplo cuiusdam pueri, qui cum dolorem aceritimum patetur, ab omnibus sensibus abripiebatur, in quo quidem rapta aliquo ei divinitus revelabantur.

Potest etiam raptus ex ingenti tristitia passione ori potest, non minus quam ex vehementia amoris, qui sua vi, & vehementia ecstasis sollet causare. Demum ex cruciatus, sive pena spirituali, quando illa est vehementer interclusa, pores ecstasim causares, nam sicut suavitatis, sive dulcedo, quando est maxima, nimam inebriare soleat, eamque omnino a sensibus alienare, cur pena eumdem effectum non poterit aquae praestare, quia cum ut saepè diximus, virtus animae sit finita, & limitata, dum interius vehementer applicatur circa aliquid objectum gaudii vel paenae, necessario abducit debet ab operationibus sensuum exteriorum.

Non dissimilem penam sive doloris ecstasim patiuntur purissima aliqua anima pre magnitudine spiritualis penae, ac afflictionum interiorum, a sensibus abducta, ut his omnino consopitis, dolorum acerbitatem, ac magnitudinem melius percipere possint. Sicut enim superioris raptu divino differentes, ex doctrina Patrum demonstravimus, a sensibus alienationem in raptu ideo contingere, ut mens aptior ac liberior fiat ad divinam, sive supernam contemplationem. Ita etiam philosophati oportet in raptu isto penal, quando anima divinitus derelicta sensibus ad interiora convertitur, ut majori conatu & intentione causas pa-

narum sive afflictionum sibi a Deo illatarum percipiatur.

Quamvis graves Autores rennant similem penam sive afflictionis raptum in Deipara Virginie concedere, existimantes hos mentis excessus ex debilitate & infirmitate naturae procedere, ac proinde SS. Virginis Mariae, in omnibus quae ad naturam, & gratiam spectant, perfectissime esse ascribent. Mibi tamen semper placuit contraria sententia, pro qua primo suppono in Deipara Virginie divinos mentis excessus exituisse, quamplurimos cum abstractione & alienatione a sensibus extenuit. Loquor nunc non tam de rebus penali, de quo inferius tractabimus, quam de aliis raptibus, & hanc lenitatem ex ea parte quae docet in Virginie sanctiss. fuisse raptus, tenet omnes illi Patres inferius addocendi, qui docent B. Virginem pre doloris acerbitate spasmum subnuelle. Spasmus vero alienatio onus a sensibus includit. Et quamvis hi Patres spasmum in Virginie Deipara constituentis decipiuntur, tamen experti se fatentur B. Virginem a sensibus extenuis fuisse alienaram, & pre dolorum magnitudine extra se raptam, & absorbitam; quod quidem verum esse existimo, non tamen eo sensu, quo ipso SS. Virginis ascribunt, nempe quod hoc fuerit factum per spasmus, aut animi deliquium: nostram vero assertiōnem in vero sensu expressè docut Joan. Gerson, Alphabeto 81. in illa verba: Exaltavit spiritus meus in DEO salutari meo, litera S. MARIA, inquit, frequenter sicut nunc in spiritu, nunc supra spiritum, nunc sine spiritu, seu non habens spiritum. Et primum B. Virgo fuit in spiritu, dum operationes spiritualem habuit in cognoscendo plurima, que constabat de magnificentia a DEI, in suis operibus, ut de creaturarum origine, magnitudine, multitudine, plenitudine, pulchritudine, operatione & ordine.

Erat secundum super spiritum, vel in excessu spiritus, vel in ecstasi mentis respectu illorum, quarum non poterat ex sua virtute, vel intelligentia propriam cognitionem accipere, ut quid esset DEVS in se, & in sua magnificentia, quid Angelis per omnia, quid felicitas, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.

Erat tertius super spiritum, vel in excessu spiritus, vel in ecstasi mentis respectu illorum, quarum non poterat ex sua virtute, vel intelligentia propriam cognitionem accipere, ut quid esset DEVS in se, & in sua magnificentia, quid Angelis per omnia, quid felicitas, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.

Idem Gerson Tract. 3. in Magnificat Alphabeto 82. Ut. Quid erat tunc, inquit, spiritus MARIAE licet in corpore, quasi nil de corpore portaret, hinc defecisse, hinc extra se suisse, &c.

Dices, raptus etiam si ad divina quis eleverit, videtur imperfectionem arguere. Primo, quia obviate solet ex admiratione; admiratio vero ex novitate rei contemplata. Secundo, Quia importat